

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMOS EKSPERTŲ MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS EURO ZONAI

Remdamiesi turima iki 2005 m. lapkričio 21 d. informacija, Eurosistemos ekspertai parengė euro zonos makroekonominės raidos prognozes¹. Įvertinta, kad vidutinis metinis realiojo BVP augimas 2005 m. bus 1,2–1,6%. 2006 m. ir 2007 m. numatomas 1,4–2,4% augimas. Vertinama, kad 2005 m. bendras suderintas vartotojų kainų indeksas (SVKI) didės 2,1–2,3%. 2006 m. jis turėtų padidėti 1,6–2,6%, o 2007 m. – 1,4–2,6%.

1 intarpas

TECHNINĖS PRIELAIIDOS

Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų ir fiskalinės politikos.

Daroma techninė prielaida, kad prognozės laikotarpiu trumpalaikės rinkos palūkanų normos ir dvišaliai valiutų kursai nesikeis ir bus tokie, kokie vyravo pirmąją lapkričio pusę. Daroma prielaida, kad trumpalaikės palūkanų normos, tiksliau – 3 mėn. EURIBOR, prognozės laikotarpiu nesikeis ir bus 2,28%. Remiantis technine stabilaus valiutos kurso prielaida, galima teigti, kad euro ir JAV dolerio keitimo kursas bus 1,19; euro efektyvusis keitimo kursas bus 2% mažesnis negu 2004 m. vidurkis.

Techninės prielaidos dėl ilgalaikių palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais, vyravusiais lapkričio pirmojoje pusėje. Rinkos lūkesčiai dėl euro zonos 10 m. vyriausybės obligacijų nominaliojo pajamingumo leidžia manyti, kad pajamingumas truputį didės – nuo vidutiniškai 3,5% (2005 m.) iki vidutiniškai 3,7% (2007 m.). Daroma prielaida, kad ne energetikos žaliavų kainos JAV doleriais 2005 m. vidutiniškai pakils 5,8%, 2006 m. – 3,8%, o 2007 m. – 5,2%. Sprendžiant pagal ateities sandorių rinką, numatoma, kad vidutinės metinės naftos kainos bus 60,0 JAV dolerio už barelį (2006 m.) ir 59,5 JAV dolerio už barelį (2007 m.).

Fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentas arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos. Galutinė data fiskalinėms prielaidoms atnaujinti buvo 2005 m. lapkričio 21 d. Tai reiškia, kad, rengiant šias prognozes, buvo atsižvelgta į priemones, dėl kurių neseniai buvo susitarta Vokietijoje.

TARPTAUTINĖ APLINKA

Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu euro zonos išorės ekonominė aplinka ir toliau bus palanki. Numatoma, kad JAV realusis BVP ir toliau sparčiai augs, tačiau truputį lėčiau negu 2004 m. Azijos šalyse, išskyrus Japoniją, realiojo BVP augimo tempas ir toliau turėtų būti gerokai didesnis negu pasaulio vidurkis, nors ir mažesnis negu keletą pastarųjų metų. Numatoma, kad daugelyje didžiųjų šalių augimas taip pat ir toliau bus dinamiškas. Be to, tikimasi, kad 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojusių šalių ekonomika taip pat sparčiai augs.

¹ Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės kartu rengia ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Tai du kartus per metus Valdančiajai tarybai rengiama informacija ekonomikos plėtrai ir rizikos kainų stabilumui įvertinti. Daugiau informacijos apie taikytą tvarką ir metodus pateikta „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn. Kadangi su kiekvienu kintamojo prognozėmis yra susijęs neapibrėžtumas, pateikiamos kiekvieno iš jų tikėtinos ribos. Jos pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę.

Apskritai vertinama, kad vidutinis metinis *pasaulio realiojo BVP augimas už euro zonos ribų* 2005 m. bus apytikriai 4,9%, o 2006 m. ir 2007 m. numatomas atitinkamai 4,8% ir 4,5% augimas. Numatoma, kad augimas *euro zonos eksporto rinkose* 2005 m. bus 7,2%, o 2006 m. ir 2007 m. – 7,1%.

1 lentelė. Makroekonominės prognozės

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)¹

	2004	2005	2006	2007
SVKI	2,1	2,1–2,3	1,6–2,6	1,4–2,6
Realusis BVP	1,8	1,2–1,6	1,4–2,4	1,4–2,4
Privatus vartojimas	1,4	1,1–1,5	0,9–1,9	0,6–2,2
Valdžios sektoriaus vartojimas	1,1	0,4–1,6	1,1–2,1	0,5–1,5
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	1,6	1,4–2,4	1,6–4,6	1,5–4,7
Eksportas (prekės ir paslaugos)	6,1	2,6–5,4	4,3–7,5	4,1–7,3
Importas (prekės ir paslaugos)	6,3	3,4–6,0	4,2–7,6	3,5–6,9

¹ Kiekvieno kintamojo ir laikotarpio ribos pagrįstos vidutiniu absoliučiu skirtumu tarp faktinių rezultatų ir euro zonos centrinių bankų praityje atliktų prognozių. Numatoma realiojo BVP ir jo sudedamųjų dalių raida pagrįsta dėl darbo dienų pakoreguotais duomenimis. Į numatomą eksporto ir importo raidą įtraukta prekyba euro zonoje.

NUMATOMAS REALIOJO BVP AUGIMAS

Remiantis pirmuoju Eurostat įverčiu, šių metų trečiąją ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, euro zonos realiojo BVP augimas 0,6%, o pirmąjį ir antrąjį ketvirtį – atitinkamai 0,3% ir 0,4%. Toliau ketvirtinis augimas turėtų stabilizuotis ir būti apie 0,5%. 2005 m. prognozuojamas 1,2–1,6% vidutinis metinis realiojo BVP augimas, o 2006 m. ir 2007 m. – 1,4–2,4%. Prognozuojama, kad prognozės laikotarpiu didėjantis eksportas, jei, kaip tikimasi, nemažės užsienio paklausa, ir toliau skatins ūkio aktyvumą, o vidaus paklausa turėtų didėti.

Vertinama, kad viena iš BVP vidaus išlaidų sudedamųjų dalių – *privatus vartojimas* – 2005 m. vidutiniškai didės 1,1–1,5%. Gana nedidelis augimas susijęs su tuo, kad nedaug didėjusios pajamos ir didelės energijos kainos mažina namų ūkių perkamąją galią. Prognozuojama, kad 2006 m. vartojimas didės 0,9–1,9%, o 2007 m. – 0,6–2,2%. Namų ūkių disponuojamųjų pajamų augimą turėtų paskatinti šiek tiek didėjantis užimtumas ir toliau sparčiai didėjančios pajamos iš kapitalo, tačiau realiosios pajamos ir toliau augs nedaug. Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu taupymo lygis iš esmės bus stabilus.

Vertinama, kad 2005 m. vidutinis metinis *investicijų į pagrindinį kapitalą* augimo tempas bus 1,4–2,4%, 2006 m. numatomas 1,6–4,6% augimas, o 2007 m. – 1,5–4,7%. *Verslo investicijas* turėtų paskatinti didelė išorės paklausa, palankios finansavimo sąlygos ir didesnis įmonių pelnas. *Privačios gyventojų investicijos į būstą* ir toliau po truputį turėtų prognozės laikotarpiu didėti.

Vertinama, kad *bendro eksporto*, kuris apima prekybą euro zonoje, 2005 m. vidutinis metinis augimo tempas bus 2,6–5,4%, 2006 m. prognozuojamas 4,3–7,5% augimo tempas, o 2007 m. – 4,1–7,3%. Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu eksporto už euro zonos ribų rinkos dalis bus sąlyginai stabili, viena vertus – dėl didesnės pasaulinės konkurencijos, kita vertus – dėl didesnio kainų konkurencingumo. Prognozuojama, kad 2005 m. vidutinis metinis *bendro importo* augimo tempas bus truputį didesnis negu eksporto, tačiau vėliau prognozės laikotarpiu taps mažesnis negu eksporto. Apskritai grynąjį prekyba turės nedidelį teigiamą poveikį BVP augimui.

Darbo rinkos pokyčiai turėtų būti palankesni negu stebėti pastaruosiu metu, o *bendras užimtumas*, tikimasi, prognozės laikotarpiu taip pat truputį padidės. Kartu tikimasi, kad dėl gerėjančių išsidarbinimo galimybių ir kai kuriose euro zonos šalyse vykdomų struktūrinių darbo rinkos reformų didės darbo pasiūla. Prognozuojama, kad nedarbo lygis prognozės laikotarpiu ir toliau mažės.

NUMATOMA KAINŲ IR SĄNAUDŲ RAIDA

Vertinama, kad 2005 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 2,1–2,3%, 2006 m. prognozuojamas 1,6–2,6% augimas, o 2007 m. – 1,4–2,6%. Prognozuojama kainų raida priklauso nuo kelių prielaidų. Pirma, daroma prielaida, kad naftos kainos, dėl kurių pastaraisiais metais energijos sudedamoji dalis gerokai didino SVKI pagrindu apskaičiuotą infliaciją, prognozės laikotarpiu beveik nesikeis. Antra, manoma, kad nominalusis atlygis vienam darbuotojui prognozės laikotarpiu didės nedaug. Todėl prognozuojama kainų raida perteikia lūkesčius, kad dėl naftos kainų pasireiškiantis antrinis poveikis darbo užmokesčiui bus nedidelis. Taip pat numatoma, kad našumas truputį padidės, o tai reiškia, kad vienetinės darbo sąnaudos prognozės laikotarpiu iš esmės didės pastoviai. Trečia, į prognozes įtraukti tik tie netiesioginių mokesčių pokyčiai, apie kuriuos pakankamai užtikrintai buvo žinoma iki 2005 m. lapkričio 21 d.² Galiausiai jos pagrįstos lūkesčiais, kad ne žaliavų importo spaudimas kainoms ir toliau bus mažas.

PALYGINIMAS SU ECB EKSPERTŲ 2005 M. RUGSĖJO MĖN. MAKROEKONOMINĖMIS PROGNOZĖMIS

2 lentelė. Palyginimas su 2005 m. rugsėjo mėn. prognozėmis

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2004	2005	2006
Realusis BVP – 2005 m. rugsėjo mėn.	1,8	1,0–1,6	1,3–2,3
Realusis BVP – 2005 m. gruodžio mėn.	1,8	1,2–1,6	1,4–2,4
SVKI – 2005 m. rugsėjo mėn.	2,1	2,1–2,3	1,4–2,4
SVKI – 2005 m. gruodžio mėn.	2,1	2,1–2,3	1,6–2,6

Naujai parengtose prognozėse, 2005 m. prognozuojamos realiojo BVP augimo ribos atitinka 2005 m. rugsėjo mėn. nustatytas didesnes ribas. 2006 m. prognozuojamos šiek tiek didesnės ribos. Dabartinės 2005 m. prognozuojamos SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos ribos nesiskiria nuo 2005 m. rugsėjo mėn. prognozių. 2006 m. prognozuojamos šiek tiek didesnės ribos. Šis pakeitimas susijęs daugiausia su tuo, kad gruodžio mėn. prognozėse neatsižvelgiama į olandų sveikatos apsaugos sistemos reformos 2006 m. iškraipantį statistinį poveikį, dėl kurio, kaip vertinama, SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos prognozės 2005 m. rugsėjo mėn. sumažintos 0,2 procentinio punkto.

2 intarpas

KITŲ INSTITUCIJŲ PROGNOZĖS

Euro zonos prognozės sudaro įvairios institucijos – tiek tarptautinės organizacijos, tiek privataus sektoriaus institucijos. Tačiau šios nėra visiškai palyginamos tarpusavyje ar su Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, nes jos buvo parengtos skirtingu metu, todėl iš dalies yra pasenusios. Be to, taikomi nevienodi (iš dalies neapibrėžti) metodai fiskalinių, finansinių ir išorinių kintamųjų, įskaitant naftos kainas, prielaidoms parengti.

Pagal kitų institucijų parengtas prognozes, 2005 m. euro zonos metinis BVP padidės 1,2–1,4%, 2006 m. – 1,7–2,1%, o 2007 m. – 2,0–2,2%. Kartu prognozuojama, kad 2005 m. vidutinė metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija bus 2,1–2,3%, 2006 m. – 1,8–2,2%, o 2007 m. – 1,6–1,9%. Visi šie dydžiai neperžengia Eurosistemos prognozuojamų ribų.

² Vokietijos atveju atsižvelgiama į prielaidą, kad 2007 m. PVM padidės 3 procentiniais punktais.

Lentelė Euro zonos realiojo BVP augimo ir SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	BVP augimas			SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija		
		2005 ³	2006	2007	2005	2006	2007
Europos Komisija	2005 10	1,3	1,9	2,1	2,3	2,2	1,8
TVF	2005 09	1,2	1,8	2,2	2,1	1,8	1,9
EBPO	2005 11	1,4	2,1	2,2	2,2	2,1	1,6
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2005 11	1,3	1,7	n.d.	2,2	1,9	n.d.
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2005 10	1,3	1,7	2,0	2,2	2,0	1,8

Šaltiniai: European Commission Economic Forecasts, Autumn 2005; IMF World Economic Outlook, September 2005; OECD Economic Outlook No 78; Consensus Economics Forecasts ir ECB's Survey of Professional Forecasters. Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse ir EBPO prognozėse pateikti dėl darbo dienų pakoreguoti metiniai augimo tempai, o Europos Komisija ir TVF skelbia dėl darbo dienų skaičiaus per metus nekoreguotus metinio augimo tempus. Kitose prognozėse nenurodoma, ar pateikti duomenys dėl darbo dienų pakoreguoti, ar ne. 2004 m. dėl darbo dienų nekoreguotas euro zonos BVP metinis augimo tempas buvo apie ¼ procentinio punkto didesnis, negu dėl darbo dienų pakoreguotas augimo tempas, nes tais metais buvo daugiau darbo dienų.

© Europos centrinis bankas, 2005 m.

Adresas: Kaiserstrasse 29, D60311 Frankfurt am Main, Germany

Pašto adresas: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Telefonas: +49 69 1344 0

Faksas: +49 69 1344 6000

Interneto svetainė: <http://www.ecb.int>

Visos teisės saugomos.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.